

- реалізація концепції соціальної відповідальності забезпечить встановлення взаємовідповідальності особистості, бізнесу та держави, збалансувавши їх інтереси в єдиному соціально-економічному просторі;
- соціально-відповідальна поведінка особистості, бізнесу, держави допоможе Україні стати повноцінним учасником цивілізованого підприємницького середовища, включитися в процес глобалізації світової економіки;
- впровадження норм і правил цивілізованого бізнесу, втілення найкращих світових практик суспільного співіснування буде сприяти піднесенню національної економіки та подоланню системної кризи суспільного розвитку в Україні.

Література

1. Дейч М., Компанієць В. Чинники формування та стимулювання соціально відповідальної поведінки особистості, бізнесу, суспільства, держави в Україні. Вісник економічної науки України. 2013. № 2. С. 28-35
2. Амоша О. І., Шамілева Л. Л. Розвиток трудового потенціалу промисловості на засадах соціальної відповідальності: концептуальне та науково-методичне забезпечення. Вісник економічної науки України. 2016. №2. С. 3-8.
3. Добикіна О. К., Пономарьова В. А. Актуальність соціальної відповідальності бізнесу у формуванні трудового потенціалу. Научный вестник Донбасской государственной машиностроительной академии. 2016. № 3. С. 195-199.
4. Мельничук Д. П., Шпиталенко Г. А. Розвиток трудового потенціалу та соціальна відповідальність як функціонал-імперативи соціальної політики України. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 1. С. 74-79.

Новікова І. Е.

кандидат економічних наук, старший дослідник
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В ДОСЛІДНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Сьогодні дослідницькі університети стоять на передовому рубежі технологічного прогресу. Такі позиції пояснюються цінним науково-експериментальним досвідом та кращими інтелектуально-технічними можливостями щодо продукування та поглинання технологій. Університети, що створюють новітні технології є одними з найбільш інноваційно-розвинених осередків у світі. Давня традиція налагодження тісних партнерських зв'язків між приватними компаніями та мережею технологічно-оснащених дослідницьких університетів стала ключовим фактором інноваційного піднесення розвинених країн світу, зокрема США.

Технологія є безпосереднім об'єктом технологічного трансферу. Термін «технологія» походить від грецьких «*techne*» – мистецтво, ремесло, техніка та «*logos*» – поняття, вчення, наука. Технологія є одним з найскладніших об'єктів права інтелектуальної власності. Складниками технології можуть бути винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, об'єкти авторських прав та ін. [5]. Як економічна категорія і як результат науково-дослідної діяльності технологія також має свою специфіку, а тому відповідно й чимало трактувань. Загалом під технологією розуміють «сукупність знань й інформації, які можна використовувати для виробництва товарів та послуг» [7]. Відомим українським теоретиком О. Ляшенком, технологія протрактована як «матеріальне втілення знань про певні види діяльності» [3]. Однак, в ході поширення не тільки на продукт, а й на процес технологія може мати й нематеріальну форму (не уречевлена технологія). Так, П. Перерва твердить, що сутністю технології є частина культури, «пов'язана з соціально-економічною стороною людської життєдіяльності» [6]. У правовому вимірі, технологія, визначається як результат науково-технічної діяльності - в українському законодавстві як «сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг» [1]. О. Гавриш та К. Клименко розглядають технологію як драйвер макро-економічного зростання країн [2]. Деякі зарубіжні сучасники, зокрема литовська вчена Р. Гріголієне надають «технології» концептуального значення, так як по суті задля створення віртуальних (програмних забезпечень чи алгоритмів для покращення політичних, спортивних, навчальних, виховальних, лікувальних, ділових або подібних процесів) або матеріальних об'єктів вона об'єднує ймовірні практичні застосування природних, інтелектуальних, людських, фінансових, часових та ін. ресурсів [9]. Батьком «технологічної теорії» вважають німецького вченого Й. Бекмана, який ще у 1772 р. визнав технологію за важливий науковий предмет [8]. Після трьох промислових революцій інституційна сутність «технологічної теорії» набуває чіткого прикладного характеру, а роль науково-технічної інтелігенції в організаційній архітектоніці капіталістичного суспільства суттєво зросла. Однак навколо визначення об'єктивних критеріїв ідентифікації технології досі ведуться теоретичні дебати [4]. На нашу думку у сучасному світовому інтелектуальному просторі створення нових технологій зумовлюється насамперед фінансово-економічною складовою. Наразі успішні технологічні рішення є одним із найкращих інструментів для їх авторів та власників/керівників компаній-роботодавців дослідників на шляху отримання надприбутку та контролю над певним сегментом ринку. Так як у процесі сучасного технологічного трансферу технологія розглядається як предмет комерційних угод, то на нашу думку технологією є результат експериментально-дослідницької діяльності з

високими техніко-економічними параметрами, що має соціально-матеріальну цінність і може бути використаний для практичних цілей з метою отримання прибутку чи інших соціально-економічних переваг.

Виходячи з вищевикладеного очевидно, що наразі суть трансферу технологій більше ґрунтується на товарному підході, виходячи з якого визначення природи технологічного трансферу виходить із комерційного та некомерційного характеру суб'єктно-об'єктних взаємовідносин у ринковому просторі. Так, комерційний трансфер технологій передбачає виплату винагороди власникові технології на договірних умовах, а некомерційний - слугує додатковим елементом створення позитивного іміджу за рахунок швидкого й часто тривалого в часі привернення уваги до автора цікавої ідеї чи розробки.

Література

1. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 № 143-V.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/143-16/page>
2. Гавриш О.А., Клименко К.С. Інтеграція України в світову економіку шляхом розвитку трансферу інноваційної продукції. Економічний вісник НТУУ «КПІ»: зб. наук. праць. К.: НТУУ «КПІ», 2010. С. 50–53.
3. Ляшенко О.М. Комерціалізація та трансфер технологій: категорії та методи інноваційної діяльності. Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2010.
URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2010_5/8.pdf
4. Мрихіна О.Б. Сутність та значення трансферу технологій в умовах стратегічного розвитку університетів. Бізнес Інформ. 2018. № 1. С. 128-139.
5. Нагорняк Г.С. Методичний посібник для проведення лекційних занять з дисципліни «Трансфер технологій» (для студентів-магістрів денної форми навчання напряму «Менеджмент» спеціалізації «Управління інноваційною діяльністю»). Тернопіль: ТНТУ, 2017. 276 с.
6. Перерва П.Г. Трансфер технологій: монографія. Под науч. редакцией П.Г. Перервы и Д. Коциски; Харьков: НТУ «ХПИ». 2012. 676 с.
7. Швець Г.О. Трансфер технологій - головний механізм інноваційного розвитку України. Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки. 2016. Вип. 31(1). С. 259-266
8. Beckmann J. Beiträge zur Geschichte der Erfindungen. Leipzig 1783-1805. Reprint: Hildesheim. 1965.
9. Grigoliene R. Technology transfer and commercialisation: course handbook, Klaipeda: University of applied social sciences. 2015. 144 p.